

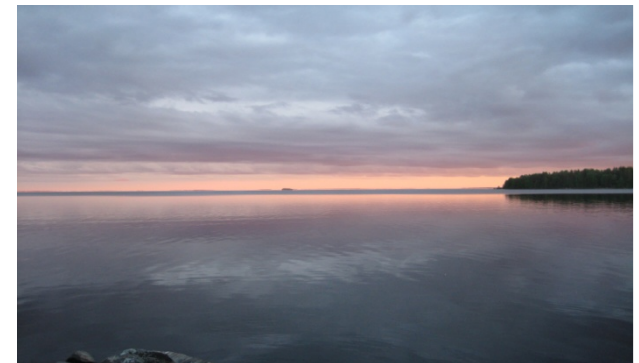
PALTAMON MALLI: TYÖTÄ KAIKILLE?

**Sosiaalipoliittisen yhdistyksen ja
HYVA:n järjestämä seminaari
9.2.2009 Helsingissä**

**Anne Huotari, selvitystyöntekijä
Paltamon Työtä Kaikille –valmistelu-
hankkeessa,
ex-kansanedustaja (vapaaehtoisesti luopunut)**

TIETOJA PALTAMOSTA

- sijainti: 36 km Kajaanista Oulun suuntaan
- asukkaita 4.078 (31.12.2007)
- työvoima: 1.688 henkilöä
- työttömyysaste: 17,8 % (12/2008)
- työttömiä: 307 (alle 25-v. 27, yli 50-v. 145, 500 pv 58)
- työssäkäyntialue Kajaanin työttömyys nousi neljänneksen joulukuun 2008 aikana
- koulutus: keskiasteen tutkinto 74,2 %
- huoltosuhte 2,02
- tulovero-% 19,75 %
- elinkeinorakenne: palvelut 66 %, teollisuus 19,3 %, maa- ja metsätalous 11 %

PALTAMON malli lähtee ihmisestä!

-PALTAMOSSA työllistämisen ajattelu on käännetty toisin päin, ”nykymallissa” työpaikkoihin haetaan sopivaa ihmistä, PALTAMOSSA ihmiselle haetaan sopivaa työtä – olennainen ajattelun ero, jolloin heillekin on tilaa, joita ei yleensä valita mihinkään, TÄMÄ on syrjäytymisen ehkäisyä.

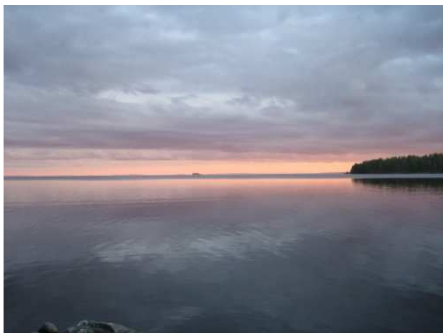
-Pienituloisimmat yksinäiset ihmiset saivat työttömänä 392 e puhtaana käteen (v. 2008), monet

ovat kutistaneet menonsa niin pieniksi, etteivät he saa asumis- tai toimeentulotukea! PALTAMON mallin minimipalkka on 800 euroa.

UUDENLAISTA AJATTELUA TYÖSTÄ...

- jokaiselle etsitään sopiva työ, jos sellaista ei ole työvoimatalossa tai muualla, se tehdään**
- tärkeintä, että motivaatio työhön lähtemiseen säilyy, siksi työtä ei tarjota ”karenssin uhalla”**
- Jos henkilö ei halua mitään yhteistyötä, hänen kanssaan keskustellaan perusteellisesti, että hän varmasti tietää, mistä on kyse**
- harrastuksesta voi tulla työ**
- myös oman lapsen hoito voi olla palkkatyötä**
- työaikaan sisältyy terveyden tilan arviointia, koulutusta, yhteisiä infoja**
- positiivinen kannustus jatkuvaa**

ESIMERKKEJÄ UUDENLAISESTA TYÖAJATTELUSTA:

Esim. 1. Eräs ”ryskätöitä” tehnyt mies luetteli loistavalla kirjoitustyyllillä sähköpostissa liudan syitä, miksi hän ei voi tehdä enää raskaita töitä ja pelkäsi saavansa siksi karenssin. Kysyin, tulisiko hän työvoimataloon kirjoittamaan blogia sen toiminnasta. Hän vastasi kyllä, sitä hän tekisi mielellään. Minun arvioni on, että hän haluaa tehdä myöhemmin paljon muutakin, kun häntä kannustetaan työssään ja hän saa itse olla vaikuttamassa työn sisältöihin, eikä häntä heti aluksi pakoteta karenssin uhalla ”johonkin” töihin.

Esim. 2. Kahta lasta kotona hoitava äiti on kortistossa siksi, että työttömyyspäiväraha on isompi kuin kotihoidontuki. Hänelle tarjotaan mahdollisuutta hoitaa lastaan ja lisäksi hän voisi joko sen ohella tai muilla järjestelyillä tehdä sopivaa työtä, esimerkiksi perhepäivähoitajan apuhenkilönä.

MIKSI KAIKKI MUKAAN?

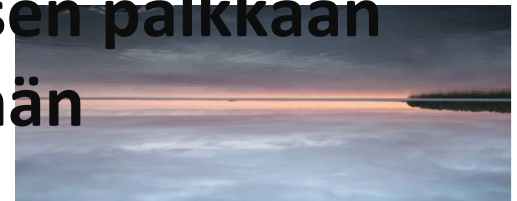
Meiltä on kysytty, miksi emme "hoida" vain pitkäaikaistyöttömiä, vaan "pakotamme" myös ansiosidonnaisella työttömyysturvalla olevat töihin.

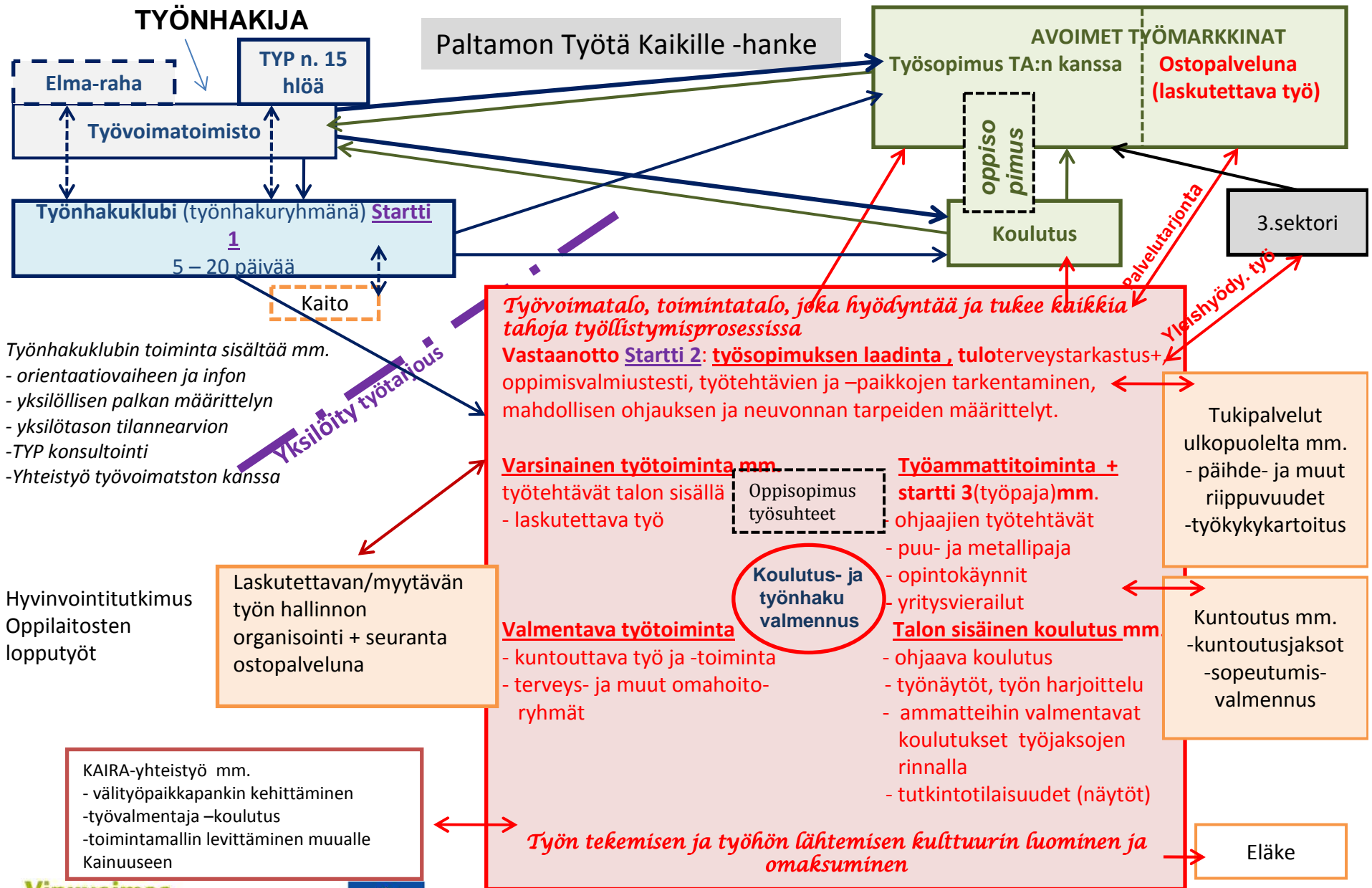
VASTAUS: Pitkäaikaistyöttömyyttä on "katkaistu" jo sadoilla projekteilla ja tulokset vaatimattomia, jos ei ole yrityskontakteja. Luomme mestari-kisälli-pareja ja "työhön lähtemisen kulttuuria", oikeisiin työpaikkoihin. Ehkäisemme samalla uusia ihmisiä putoamasta pitkäaikaistyöttömyyteen ja ajautumasta päih-teiden koukkuun.

Estämme työvoimatalossa työskentelevän leimautumista pitkäaikaistyöttömäksi (työnantajan pelot).

PALTAMON malli – uhka vai mahdollisuus?

- tavoitteena luoda polku avoimille työmarkkinoille
- työllistetään palkkatyöhön kaikki työkykyiset
- osatyökykyisille kuntouttava työtoiminta, työkokeilut, työkykykartoitus, kuntoutus ja autetaan eläkeprosessissa
- ei pelkästään työvoimapolitiikkaa, vaan myös terveys- ja sosiaalipolitiikkaa
- palkka määräytyy sosiaaliturvan perusteella (työttömyys-turva+asumistuki+toimeentulotuki), lisäksi kannustinlisä 115e ja ohjaavan työn lisä 100-300 e/kk, minimipalkka 800e.
- työaika joustaa suhteessa työehtosopimuksen palkkaan
- tutkitaan voiko aktiivimallilla saada enemmän vaikuttavuutta ihmisten hyvinvointiin, talouteen ja työllistymiseen kuin osa-

Työnhakuklubin toiminta sisältää mm.

- orientaatiovaiheen ja infon
- yksilöllisen palkan määrittelyn
- yksilötason tilannearvion
- TYP konsultointi
- Yhteistyö työvoimatston kanssa

Hyvinvointitutkimus
Oppilaitosten
lopputyöt

Laskutettavan/myytävän
työn hallinnon
organisointi + seuranta
ostopalveluna

KAIRA-yhteistyö mm.

- välityöpaikkapankin kehittäminen
- työvalmentaja -koulutus
- toimintamallin levittäminen muualle Kainuuseen

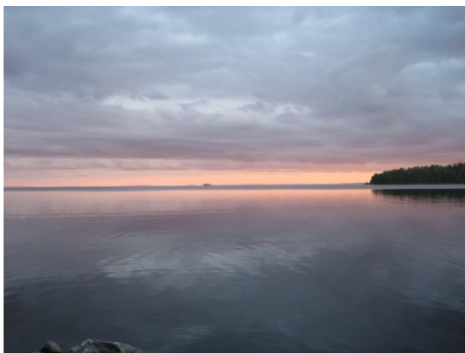
Kuntouttavaan työtoimintaa oikeutetut henkilöt tulevat työvoimastosta suoraan Startti 2:een

JOS TYÖNHAKIJA EI HALUA MIHINKÄÄN...

-työvoimatoimisto lähettää työnhakijan työnhaku-Klubiin ja jos henkilö ei lähde sinne, järjestetään keskustelu, jossa mukana työ- ja elinkeinotoimiston virkailija, työnhakija ja työvoimatalon työvalmentaja -henkilölle kerrotaan, mihin tilanne johtaa, jos hän ei halua osallistua mihinkään

-vasta sen jälkeen työnhakijalle tarjotaan työtä työvoimatalosta, jos hän ei lähde, saa hän karenssin, viimesijainen tulo toimeentulotuki

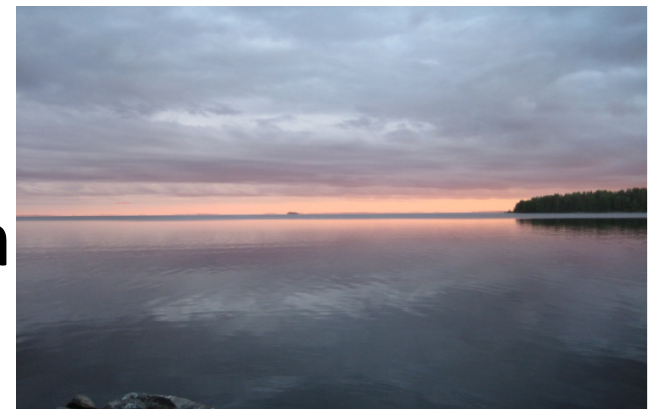
-tarjotaan uutta tilaisuutta mahdollisimman pian

- ammattisuoja on voimassa lain mukaan 3 kuukautta, työnhakija voi kieltäytyä ammattia vastaamattomasta työstä

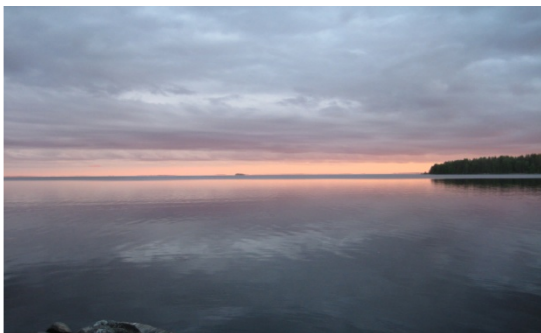
Kokeilurahoitus valtiolta, Kainuun maakunnalta ja Paltamon kunnalta!

- rahaa käytetään työttömyyteen PALJON!!!!!!!!!!!!
- Kainuussa v. 2003 työttömyysturvaetuuksiin 78 milj + 20 milj. TE-keskuksen kautta työllistämistoimiin + X milj. asumistukeen, toimeentulotukeen, erikoissairaanhoidon yms.
- laskelmiemme mukaan suorina tukina käytettiin yli 10.000 e/työtön v. 2005
- laskelmissa ei ole huomioitu spekulatiivisia lukuja, ei myöskään työn arvoa ja tuottoa

Käytännön toimintaa 1.1.2009...

- pyörittää Paltamon työvoimayhdistys ry (kunta, yrittäjäyhdistys, MTK:n ja JHL:n paikallisyhdistykset)
- toiminnanjohtaja Leila Pölkky-Pieskä, lisäksi työvalmennuksen vastaava, kuntoutus- ja koulutusvastaava, terveydenhoitaja, talouspäällikkö, toimistosihteeri + ostopalveluja suunnitteluun, koulutukseen, työkykyarvioihin, testeihin, erikoislääkäri- ja päihdepalveluihin, tietohallinto
- tulostavoitteet 2009: sisäänotto 200 työnhakijaa, v. 2010 kaikki - myytävän työn osuus 207.000 e

- budjetti 3,2 milj.e 2009 (TEM 2,4 ME)
- 6,4 milj.e 2010 (4,7 ME)
- 6,1 milj.e 2011 (4,4 ME)
- 5,1 milj.e 2012 (3,6 ME)

Saksan kansalaistyön kokemuksia...

- Saksan Sachsen-Anhalt-Thuringen alueella kokeilu
- 4200 asukkaan Bad Schmiedebergin kaupunki
- kokeilu aloitettiin 15.11.06, työttömiä 330, joille 4-tasomalli (avoimet työmarkkinat, koulutus, kuntoutus, kansalaistyö), kansalaistyöhön jäi 130 työtöntä
- palkkaa maksettiin 675-975 e (30 h/viikko)
- ketään ei tarvinnut pakottaa työhön
- etsittiin mielekäs työ
- kilpailun vääristymisen tarkkailu koko ajan
- haasteena saada ihmiset siirtymään kansalaistyöstä avoimille työmarkkinoille (viihtyvät liian hyvin)
- Osalla välityömarkkinajaksosta tulee pitkäaikainen sosiaali- ja terveysongelmien vuoksi.

